

FORMALNO – PRAWNE ASPEKTY REJESTRACJI KÓŁ GOSPODYŃ WIEJSKICH I STOWARZYSZEŃ

Obecnie koła gospodyń wiejskich funkcjonują jako:

- organizacje rejestrowane w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich
- stowarzyszenia (zwykłe i rejestrowe)
- samodzielne kółko rolnicze czy jako jednostka kółka rolniczego

Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich

Ustawa o kołach gospodyń wiejskich definiuje koła jako **dobrowolną, niezależną od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną społeczną organizację mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich. Z inicjatywą założenia koła gospodyń wiejskich może wystąpić co najmniej 10 osób, których miejscem zamieszkania jest wieś będąca terenem działalności koła, sołectwo położone w granicach administracyjnych miasta albo miasto do 5000 mieszkańców.**

ZASADY REJESTRACJI:

- Koła oraz związki kół gospodyń wiejskich podlegają wpisowi do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich (KRKGW), prowadzonego przez ARiMR.
- Wniosek o wpis do KRKGW wraz ze statutem składa Komitet założycielski (min. 10 osób) do kierownika powiatowego biura ARiMR.
- Koło gospodyń wiejskich nabywa osobowość prawną z chwilą dokonania wpisu do rejestru.
- Jeśli wniosek o wpis do rejestru złoży więcej niż jedno koło gospodyń wiejskich utworzone na terenie tej samej wsi, Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dokonuje wpisu tego koła, które złożyło wniosek najwcześniej.
- Postępowanie w sprawach o wpis lub zmianę wpisu koła gospodyń wiejskich do rejestru jest wolne od opłat.
- Rejestr jest jawny. Każdy ma prawo dostępu do danych zawartych w rejestrze. Każdy ma prawo otrzymać nieodpłatnie, również drogą elektroniczną, poświadczony odpisy, wyciągi, zaświadczenia i informacje z rejestru.

Wszelkie wzory i dokumenty można znaleźć na stronie ARiMR:

www.arimr.gov.pl/krajowy-rejestr-kol-gospodyn-wiejskich

CZŁONKOWIE KGW:

- KGW może założyć minimum 10 osób.
- Na terenie jednej wsi może mieć siedzibę jedno koło gospodyń wiejskich.
- Terenem działalności koła może być jedna lub więcej wsi. KGW działalność może prowadzić również na terenie całego kraju i poza jego granicami.
- Można być członkiem tylko jednego koła gospodyń wiejskich.
- Członkiem koła gospodyń wiejskich może być każda osoba, która ukończyła lat 18, a której miejscem zamieszkania jest wieś będąca terenem działalności koła.

- Osoby, które ukończyły 13 lat mogą brać udział w działalności koła, za pisemną zgodą przedstawicieli ustawowych (opiekunów prawnych), ale dopóki osoby te nie ukończą 18 lat nie mogą stać się członkami koła.

NAZWA KOŁA:

- W nazwie koła musi się znaleźć odniesienie do terenu działalności koła, czyli w nazwie należy wskazać co najmniej jedną nazwę miejscowości, na terenie której koło prowadzi swoją działalność.

STATUT KOŁA:

Koło gospodyń wiejskich, w myśl ustawy, działa na podstawie uchwalonego statutu, który określa w szczególności:

- nazwę i siedzibę koła,
- przedmiotowy i terytorialny zakres działalności koła,
- cele i zadania koła oraz środki ich realizacji,
- sposób nabywania i utraty członkostwa oraz przyczyny utraty członkostwa w kole,
- majątek koła oraz sposób dysponowania tym majątkiem,
- sposób reprezentowania koła na zewnątrz,
- prawa i obowiązki członka koła,
- sposób ustanawiania i regulowania składek członkowskich,
- organy koła: kompetencje, okres kadencji, tryb wyboru i odwoływania,
- warunki podejmowania i ważności uchwał organów koła,
- tryb zmiany statutu koła, likwidacji koła.

ŹRÓDŁA DOCHODU/MAJĄTEK:

- Majątek koła gospodyń wiejskich powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku koła oraz z ofiarności publicznej.
- Koło gospodyń wiejskich, z zachowaniem obowiązujących przepisów, może przyjmować darowizny, spadki i zapisy oraz korzystać z ofiarności publicznej.
- Dochód z działalności koła gospodyń wiejskich służy do realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.
- Koło gospodyń wiejskich może prowadzić działalność zarobkową, w tym działalność gospodarczą.
- Koło gospodyń wiejskich może otrzymywać dotacje celowe.

WSPARCIE FINANSOWE DLA KGW:

Dofinansowanie może zostać przeznaczone na realizację celów wskazanych w ustawie o kołach gospodyń wiejskich tj.:

- Działalność społeczno-wychowawczą i oświatowo-kulturalną w środowiskach wiejskich.
- Działalność na rzecz wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich.
- Rozwój przedsiębiorczości kobiet.
- Inicjowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet na wsi.

- Upowszechnianie i rozwijanie form współdziałania, gospodarowania i racjonalnych metod prowadzenia gospodarstw domowych.
- Reprezentację interesów środowiska kobiet wiejskich wobec organów administracji publicznej.
- Rozwój kultury ludowej, w tym w szczególności kultury lokalnej i regionalnej.

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 3.000 zł (KGW do 30 członków),
- do 4.000 zł (KGW do 31-75 członków),
- do 5.000 zł (KGW ponad 75 członków).

RACHUNKOWOŚĆ:

Koła gospodyń wiejskich prowadzą uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów (UEPiK) jeśli osiągają przychody wyłącznie z:

- działalności statutowej z tytułu składek członkowskich, darowizn, zapisów, dotacji,
- sprzedaży wyrobów sztuki ludowej, w tym rękodzieła i rzemiosła ludowego i artystycznego, lub żywności regionalnej,
- tytułu sprzedaży, najmu lub dzierżawy składników majątkowych,
- tytułu odsetek od środków pieniężnych na rachunkach bankowych lub rachunkach w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, prowadzonych w związku z wykonywaną działalnością, w tym także odsetek od lokat terminowych oraz innych form oszczędzania, przechowywania lub inwestowania tworzonych na tych rachunkach;
- ✓ nie posiadają statusu organizacji pożytku publicznego;
- ✓ w roku poprzedzającym rok podatkowy osiągnęły przychody w wysokości nieprzekraczającej 100 000 zł.

O wyborze prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów KGW, w terminie do końca pierwszego miesiąca roku podatkowego, w którym rozpoczyna prowadzenie ewidencji, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność, w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia działalności, zawiadamia naczelnika urzędu skarbowego właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym, za pośrednictwem powiatowego biura ARiMR

KGW jako osoby prawne, zarejestrowane w ARiMR, powinny pamiętać że podlegają Ustawie o rachunkowości, a tym samym są zobowiązane do rozliczenia się z Urzędem Skarbowym.

W przypadku prowadzenia pełnej księgowości, przesyłają sprawozdanie finansowe, natomiast w przypadku UEPiK – tylko deklarację CIT-8.

Nadzór nad działalnością kół gospodyń wiejskich sprawuje Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do spraw Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Dokumentem regulującym funkcjonowanie KGW jest Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r.

o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. 2018 poz. 2212) :

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180002212>

Stowarzyszenia (zwykłe i rejestrowe)

1. STOWARZYSZENIE ZWYKŁE

Ta forma stowarzyszenia ma charakter uproszczony. Nie posiada ono pełnej osobowości prawnej, posiada tzw. ułomną osobowość prawną czyli może zaciągać zobowiązania, nabywać prawa, pozywać i być pozwanym. Do jego założenia wystarczy **działanie jedynie 3 osób**, które muszą uchwalić m.in. regulamin działalności, który jest odpowiednikiem statutu kółka rolniczego czy stowarzyszenia rejestrowanego oraz przedstawiciela reprezentującego dane stowarzyszenie. Stowarzyszenie może ale nie musi posiadać zarządu, statutu, komisji rewizyjnej. Tego typu stowarzyszenie nie podlega obowiązkowi rejestracji w KRS. Niemniej jednak sam fakt założenia zrzeszenia należy zgłosić na piśmie właściwemu miejscowo organowi nadzorującemu.

ZASADY REJESTRACJI:

Stowarzyszenie zwykłe rejestruje się w ewidencji stowarzyszeń zwykłych prowadzonej przez starostę powiatu na terenie, którego mieści się siedziba stowarzyszenia zwykłego. Najczęściej sprawami wpisu do ewidencji zajmuje się Wydział Spraw Obywatelskich, Wydział Spraw Społecznych czy Wydział Organizacyjno-Prawny.

Aby stowarzyszenie zwykłe zostało wpisane do ewidencji stowarzyszeń zwykłych, przedstawiciel albo zarząd musi złożyć odpowiednie dokumenty (art. 40 ust. 5):

- wniosek o wpisanie do ewidencji stowarzyszeń,
- regulamin działalności,
- protokół, dokument z zebrania założycielskiego,
- listę założycieli,
- dane przedstawiciela albo członków zarządu,
- adres siedziby.

ŹRÓDŁA DOCHODU/MAJĄTEK:

Stowarzyszenia zwykłe mogą korzystać z różnych źródeł finansowania: składki członkowskie, darowizny, spadki, zapisy, dochody z majątku stowarzyszenia, ofiarność publiczna (zbiórki publiczne) oraz dotacje. Mają także możliwość uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego i ubiegania się o środki z tzw. 1%.

RACHUNKOWOŚĆ:

Stowarzyszenie zwykłe musi mieć numery NIP i REGON oraz musi prowadzić księgowość: pełną lub uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów. Stowarzyszenie zwykłe musi składać do urzędu skarbowego deklarację dotyczącą podatku dochodowego od osób prawnych (CIT-8), natomiast stowarzyszenia zwykłe prowadzące pełną księgowość muszą też sporządzać i składać sprawozdanie finansowe.

2. STOWARZYSZENIE REJESTROWE

Stowarzyszenia, które podlegają rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) nazywa się czasami stowarzyszeniami rejestrowymi. Stowarzyszenie takie posiada osobowość prawną, może zakładać terenowe jednostki organizacyjne, łączyć się w związki stowarzyszeń, przyjmować w poczet swych członków osoby prawne oraz korzystać z ofiarności publicznej i przyjmować dotacje od organów władzy państwowej i innych instytucji.

ZASADY REJESTRACJI:

Członkowie stowarzyszenia KGW jako stowarzyszenie tzw. rejestrowe może być utworzone przez co najmniej 7 osób: obywateli polskich, mających pełną zdolność do czynności prawnych.

Proces zakładania stowarzyszenia rejestrowego

- zebranie założycielskie;
- powołanie stowarzyszenia
- uchwalenie statutu stowarzyszenia;
- wybór zarządu oraz komisji rewizyjnej
- złożenie wniosku o rejestrację w KRS;
- wpisanie stowarzyszenia do KRS przez sąd

ŹRÓDŁA DOCHODU/MAJĄTEK:

Majątek stowarzyszenia rejestrowanego powstaje w szczególności ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku stowarzyszenia, środków uzyskanych dzięki ofiarności publicznej, odpisu podatku 1% (dotyczy tylko stowarzyszenia posiadającego status organizacji pożytku publicznego).

Stowarzyszenie rejestrowe może ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego. Stowarzyszenia tego typu mogą ubiegać się o pomoc publiczną, tj. dotacje z budżetu państwa i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego na realizację przedsięwzięć zaliczanych do zadań własnych państwa albo jednostek samorządowych.

RACHUNKOWOŚĆ:

Stowarzyszenia rejestrowe prowadzą bieżącą księgowość, a także sporządzają roczne sprawozdanie finansowe ze swojej działalności i składają je do właściwego urzędu skarbowego wraz z roczną deklaracją CIT-8.

Obowiązek prowadzenia księgowości i składania sprawozdań finansowych z działalności jest aktualny również wtedy, gdy stowarzyszenie nie prowadzi żadnych działań.

Stowarzyszenia prowadzą księgi rachunkowe w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Jeśli jednak spełniają odpowiednie warunki, to mogą prowadzić uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów. Uproszczona ewidencja przychodów i kosztów jest zbliżona do podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Ma na celu wykazanie przychodów, kosztów i dochodów mających wpływ na prawidłowe określenie zobowiązania podatkowego w podatku dochodowym od osób prawnych.

Jeśli organizacja posiada status Organizacji Pożytku Publicznego i jest beneficjentem, uzyskała wpływy z tytułu przekazania jej 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, warto w księgach rachunkowych wyodrębnić kwoty z tym związane.

Każdy członek odpowiada za zobowiązania stowarzyszenia całym swoim majątkiem, solidarnie z pozostałymi członkami oraz ze stowarzyszeniem. Odpowiedzialność ta powstaje z chwilą, gdy egzekucja z majątku stowarzyszenia okaże się bezskuteczna.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. 1989 Nr 20 poz. 104)

<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19890200104>

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2003 Nr 96 poz. 873)

<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20030960873>

Informacje podstawowe/dokumenty

<https://poradnik.ngo.pl/uchwaly-zwiazane-z-zalozeniem-stowarzyszenia>

Koło Gospodyń Wiejskich jako samodzielne kółko rolnicze

Z chwilą wejścia w życie ustawy z dn. 9 listopada 2018 roku o kołach gospodyń wiejskich Ustawodawca, na podst. art. 28 tej ustawy, dokonał również zmiany w ustawie o społeczno – zawodowych organizacjach rolników wykreślając z tej ustawy możliwość tworzenia/powstawania kół gospodyń wiejskich w formule kółka rolniczego (w art. 3 uchylono pkt 2 oraz uchylono cały rodz. 4 ustawy poświęcony kołom gospodyń wiejskich). Jednakże pozostawiono kołom gospodyń wiejskich możliwość funkcjonowania na dotychczasowych zasadach, ale nowe koła nie mogą już być tworzone w oparciu o przepisy ustawy o społeczno – zawodowych organizacjach rolników.

Informację o funkcjonowaniu KGW jako samodzielne kółko rolnicze czy jako jednostka kółka rolniczego podajemy z uwagi na fakt, że takie koła cały czas działają.

KGW działające jako samodzielne kółko rolnicze, opiera się na przepisach Ustawy z dnia 8 października 1982 roku o społeczno-zawodowych organizacjach rolników. Ma demokratycznie wybierane władze i działa na podstawie statutu.

- podlega rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS).
- posiada osobowość prawną;
- może prowadzić działalność gospodarczą na warunkach dotyczących spółdzielni kółek rolniczych.
- może być założycielem i członkiem spółdzielni powoływanej w celu świadczenia usług dla rolnictwa oraz innych rodzajów usług na potrzeby środowiska wiejskiego. Powołanie spółdzielni wymaga wpisu do rejestru przedsiębiorców w KRS.
- do założenia potrzeba min. 10 osób;

Koło Gospodyń Wiejskich jako jednostka organizacyjna kółka rolniczego

Takie koło działa również w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno - zawodowych organizacjach rolników. Ma demokratycznie wybierane władze i działa na podstawie własnego regulaminu, który nie może być sprzeczny ze statutem kółka rolniczego. Posiada też swoją reprezentację we wszystkich statutowych organach kółka rolniczego.

POZOSTAŁE ASPEKTY PRAWNE:

Podstawowym źródłem finansowania koła gospodyń wiejskich są składki członkowskie.

Koło gospodyń wiejskich działające jako jednostka organizacyjna kółka rolniczego nie może zawierać umów. Wszelkie umowy cywilnoprawne zawierane są w jego imieniu i na jego rzecz przez kółko rolnicze (w praktyce KGW może posługiwać się pełnomocnictwem kółka rolniczego i podejmować działania w zakresie zgodnym z treścią tego dokumentu). Może natomiast samodzielnie występować przed sądem, gdyż ma zdolność procesową i sądową.

Każde koło gospodyń wiejskich, działające jako samodzielne kółko rolnicze czy jako jednostka kółka rolniczego, ma prawo do korzystania z pomocy organizacyjno-instruktażowej, finansowo-gospodarczej i prawnej kółek rolniczych, spółdzielni kółek rolniczych oraz związków rolników, kółek i organizacji rolniczych